

HOTĂRÂRE

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 233 alineatele (1), (2) și (3) din Codul contravențional
(*sanționarea conducerii în stare de ebrietate a vehiculelor
pentru care nu este necesară deținerea permisului
de conducere*) (Sesizarea nr.42g/2018)

nr. 11 din 08.05.2018

Monitorul Oficial nr.195-209/97 din 15.06.2018

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:
Dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
Dlui Aurel BĂIEȘU,
Dlui Igor DOLEA,
Dlui Victor POPA,
Dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,
Având în vedere sesizarea depusă la 4 aprilie 2018 și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,
Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textelor:
 - „gradul maxim admisibil stabilit de lege” din articolul 233 alin.(1);
 - „gradul maxim admisibil stabilit de Guvern” din articolul 233 alin.(2);
 - „amendă de la 400 la 500 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore sau cu arest contravențional pe un termen de 15 zile” din articolul 233 alin.(3) din [Codul contravențional](#), ridicată de către dl avocat Gheorghe Tcaci, în dosarul nr.4-545/2017, pendinte la Judecătoria Ungheni.
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 4 aprilie 2018 de către judecătorul Anatolie Rusu de la Judecătoria Ungheni, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#), așa cum a fost interpretat acesta prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#).
3. Autorul excepției susține că dispozițiile contestate din alineatele (1) și (2) ale articolului 233 din [Codul contravențional](#) sunt contrare articolelor 1 alin.(3), 22 și 23 din [Constituție](#), iar prevederile contestate din alin.(3) al aceluiași articolul contravin articolului 16 din [Constituție](#).
4. Prin decizia Curții Constituționale din 12 aprilie 2018, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost declarată admisibilă în partea referitoare la controlul constituționalității prevederilor contestate din alin.(3) al articolului 233 din [Codul contravențional](#), fără a se prejudeca fondul cauzei. Totodată, prin aceeași decizie, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost declarată inadmisibilă în partea referitoare la controlul constituționalității dispozițiilor contestate din alin.(1) și alin.(2) ale aceluiași articol.

5. În procesul examinării excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Departamentului Drept Penal al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova și Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

6. La ședința publică a Curții, Parlamentul a fost reprezentat de către dl Valeriu Kuciuk, șef al Serviciului reprezentare la Curtea Constituțională și la organele de drept, din cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de către dl Eduard Serbenco, secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției.

7. În ședința publică a Curții, reprezentantul Parlamentului a solicitat sistarea procesului în baza articolului 60 lit.c) din [Codul jurisdicției constituționale](#). Potrivit domniei sale, excepția de neconstituționalitate privește o problemă de aplicare corectă a legii, nu de constituționalitate a ei, iar acest fapt nu ține de competența Curții Constituționale.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI PRINCIPAL

8. Pe 17 iulie 2017, un agent constatat din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare a întocmit în privința dlui N.Culiuc un proces-verbal cu privire la constatarea contravenției prevăzute de art.233 alin.(3) din [Codul contravențional](#) [conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de alcool, în cazul în care admiterea la trafic a conducătorului de vehicul nu prevede obligația de a deține permis de conducere] și l-a trimis, împreună cu probele acumulate, către Judecătoria Ungheni în vederea examinării cauzei contravenționale.

9. Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 12 octombrie 2017, dl N.Culiuc a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.233 alin.(3) din [Codul contravențional](#) și i s-a aplicat o amendă în mărime de 400 unități convenționale.

10. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Ungheni din 12 octombrie 2017, dl N.Culiuc a depus recurs, iar recursul a fost admis prin decizia Curții de Apel Bălți din 29 noiembrie 2017, dispunându-se rejudecarea cauzei în primă instanță, de către un alt complet de judecată.

11. Pe 27 februarie 2018, în cadrul unei ședințe de examinare a cauzei contravenționale, dl avocat Gheorghe Tcaci a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor menționate la §1 *supra*.

12. Prin încheierea din 29 martie 2018, Judecătoria Ungheni a dispus suspendarea procesului, ridicarea excepției de neconstituționalitate și trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ PERTINENTĂ

13. Prevederile relevante ale [Constituției](#) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă

în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

[...]”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

14. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova, adoptat prin [Legea nr.218 din 24 octombrie 2008](#), sunt următoarele:

Articolul 233

Conducerea vehiculului în stare de ebrietate produsă de alcool, predarea conducerii lui către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe

„(1) Conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de alcool ce depășește gradul maxim admisibil stabilit de lege, dacă fapta nu constituie infracțiune,

se sancționează cu **amendă de la 350 la 500** de unități convenționale cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 2 la 3 ani.

(2) Predarea cu bună știință a conducerii vehiculului către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de alcool ce depășește gradul maxim admisibil stabilit de Guvern sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare, dacă fapta nu constituie infracțiune,

se sancționează cu amendă de la 350 la 500 de unități convenționale cu aplicarea a 6 puncte de penalizare sau cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 1 la 3 ani.

[...]

(3) Acțiunile specificate la alineatele (1)–(2¹), în cazul în care **admiterea la trafic a conducătorului de vehicul nu prevede obligația de a deține permis de conducere**,

se sancționează cu **amendă de la 400 la 500** de unități convenționale sau cu **muncă neremunerată** în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore sau cu **arest contravențional** pe un termen de 15 zile.

[...]”

15. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova, adoptat prin [Legea nr.985 din 18 aprilie 2002](#), sunt următoarele:

Articolul 134¹²

Starea de ebrietate

„(1) Prin stare de ebrietate se înțelege starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de alcool, droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare.

(2) Prin stare de ebrietate alcoolică cu **grad minim** se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,3 până la 0,5 g/l sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,15 până la 0,3 mg/l.

(3) Prin stare de ebrietate alcoolică cu **grad avansat** se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,5 g/l și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,3 mg/l și mai mult.”

Articolul 264¹

Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu **grad avansat** sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare

se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.

[...]

16. Prevederile relevante ale [Hotărârii Guvernului nr.357 din 13 mai 2009](#) cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere sunt următoarele:

„7. În sensul prezentului Regulament următoarele noțiuni și termeni semnifică:

[...]

bicicletă (tricicletă) – **vehicul** prevăzut cu două (trei) roți și pedale sau manivele, pentru propulsarea acestuia pe drum de forța musculară a utilizatorului;

[...]

motocultor cu remorcă – tractor monoax fără mecanism de direcție, a cărui viteză prin construcție nu depășește 25 km/h, utilizat pentru efectuarea lucrărilor ușoare;

[...]

vehicul – sistem mecanic, cu sau fără autopropulsie, destinat transportului de persoane și bunuri sau echipat cu mecanisme care pot executa anumite lucrări;

[...]

ÎN DREPT

A. ADMISIBILITATE

17. Prin decizia din 12 aprilie 2018, Curtea a confirmat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei excepții de neconstituționalitate, stabilite în jurisprudența sa constantă.

18. Curtea a reținut că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „gradul maxim admisibil stabilit de lege” din alin.(1), textul „gradul maxim admisibil stabilit de Guvern” din alin.(2) și textul „amendă de la 400 la 500 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore sau cu arest contravențional pe un termen de 15 zile” din alin.(3) ale articolului 233 din [Codul contravențional](#) al Republicii Moldova. Verificarea constituționalității acestui tip de acte normative ține de competența *ratione materiae* a Curții, potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#).

19. Având în vedere cele enunțate *supra*, Curtea nu poate reține argumentele reprezentantului Parlamentului, menționate în cererea depusă în cadrul ședinței publice a Curții, potrivit cărora procesul urmează a fi sistat în baza articolului 60 lit.c) din [Codul jurisdicției constituționale](#).

20. De asemenea, excepția a fost ridicată de către reprezentantul uneia dintre părțile la proces.

21. Curtea a observat că instanța care a sesizat-o trebuie să examineze în fond cauza contravențională privind acuzarea dlui N.Culiuc de săvârșirea contravenției prevăzute de articolul 233 alin.(3) din [Codul contravențional](#).

22. Curtea a constatat că articolul 233 alin.(1) din [Codul contravențional](#) stabilește răspunderea pentru conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate, articolul 233 alin.(2) sancționează predarea cu bună-știință a conducerii vehiculului către o persoană care se află în stare de ebrietate, iar articolul 233 alin.(3) sancționează acțiunile prevăzute la alineatele (1) și (2)¹, în cazul în care participarea la trafic a conducătorului de vehicul nu prevede obligația de a deține permis de conducere.

23. Pentru că în cauza pendinte la Judecătoria Ungheni persoanei i se impută conducerea în stare de ebrietate a unui motocultor [vehicul pentru conducerea căruia nu este necesară deținerea permisului de conducere], și nu predarea cu bună-știință a conducerii vehiculului către o persoană care se află în stare de ebrietate, sunt incidente doar prevederile alineatelor (1) și (3) ale articolului 233 din [Codul contravențional](#). Prin urmare, doar dispozițiile contestate din aceste alineate sunt aplicabile la soluționarea cauzei.

24. Curtea a mai reținut că prevederile contestate aplicabile în prezenta cauză nu au făcut anterior obiectul controlului constituționalității.

25. Pentru a declara admisibilă sesizarea, Curtea a trebuit să stabilească și incidența drepturilor din Constituție invocate de către autorul acesteia.

26. În motivarea sesizării, autorul excepției formulează critici de neconstituționalitate cu privire la textul „gradul maxim admisibil stabilit de lege” din articolul 233 alin.(1) din [Codul contravențional](#), sub aspectul încălcării articolelor 1 alin.(3), 22 și 23 din [Constituție](#), precum și cu privire la textul „amendă de la 400 la 500 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore sau cu arest contravențional pe un termen de 15 zile” din articolul 233 alin.(3) din același Cod, prin prisma articolului 16 din [Constituție](#).

27. Autorul sesizării afirmă incidența principiului preeminenței dreptului, garantat de articolul 1 alin.(3) din [Constituție](#), a principiului *nullum crimen sine lege*, garantat de articolul 22 din [Constituție](#), și a principiului previzibilității legii, garantat de articolul 23 din [Constituție](#). Acesta susține că textul „gradul maxim admisibil stabilit de lege” din articolul 233 alin.(1) din [Codul contravențional](#) este neconstituțional, pentru că legea nu definește noțiunea *grad maxim admisibil* [al stării de ebrietate], iar persoana nu poate conștientiza conduita care îi poate angaja răspunderea contravențională.

28. Curtea a constatat în analiza sa cu privire la pretinsa lipsă de previzibilitate a prevederilor contestate că articolul 233 alin.(1) din [Codul contravențional](#) stabilește răspunderea pentru conducerea vehiculului în stare de ebrietate produsă de alcool ce depășește gradul maxim admisibil stabilit de lege, **dacă fapta nu constituie infracțiune**. Totodată, norma corespondentă a articolului 233 alin (1) din [Codul contravențional](#) este articolul 264¹ din [Codul penal](#), care sancționează conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat. Astfel, norma de referință din partea generală a Codului penal (articolul 134¹²) prevede expres care sunt concentrațiile de alcool care determină starea de ebrietate cu grad avansat și starea de ebrietate cu grad minim. Din interpretarea sistematică a normelor în discuție, rezultă că gradul maxim admisibil de ebrietate care nu angajează răspunderea contravențională este cel care nu depășește limita de jos a gradului minim al stării de ebrietate stabilit în Codul penal (*i.e* concentrația de alcool în sânge până la 0,3 g/l sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat până la 0,15 mg/l).

29. Așadar, Curtea a observat că această problemă nu este una care reclamă un control de constituționalitate, ci una de interpretare a legii. De altfel, și Curtea Europeană a menționat că, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, **în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal** (*Del Rio Prada v. Spania*, 21 octombrie 2013, §92).

30. Cu privire la incidența principiului egalității, garantat de articolul 16 din [Constituție](#), autorul excepției susține că, prin stabilirea la alin.(3) al articolului 233 a unor sancțiuni mai dure decât la alin.(1)

al aceluiași articol, legislatorul a instituit un tratament diferențiat nejustificat între conducătorii de vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere și conducătorii de vehicule pentru care este necesară deținerea permisului.

31. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 16 din [Constituție](#) devine incident atunci când situația la care se referă dezavantajul implică una din condițiile de exercitare a unui drept garantat de Constituție. Pentru a fi incident articolul 16, este suficient ca situația reglementată de normele contestate să intre în câmpul de aplicare al uneia sau mai multor dispoziții ale Constituției ([HCC nr.12 din 1 noiembrie 2012](#), §64).

32. În acest context, și Curtea Europeană reiterează în jurisprudența sa constantă că articolul 14 din [Convenție](#), referitor la interzicerea discriminării, nu are o existență de sine stătătoare, pentru că produce efecte doar în legătură cu drepturile și libertățile garantate de celelalte dispoziții substanțiale ale Convenției și ale protocoalelor sale. Cu toate acestea, aplicabilitatea articolului 14 nu presupune vreo încălcare a uneia sau mai multora dintre aceste dispoziții, manifestând, în acest sens, un caracter autonom. Pentru ca articolul 14 să devină incident, este suficient ca situația de fapt a unei cauze să se încadreze în câmpul de aplicare al unei dispoziții substanțiale din [Convenție](#) sau din protocoalele la aceasta (*Eweida și alții v. Regatul Unit*, 15 ianuarie 2013, §85; *Khamtokhu și Aksenchik v. Rusia*, 24 ianuarie 2017, §53; *Aleksandr Aleksandrov v. Rusia*, 27 martie 2018, §17).

33. Așadar, Curtea a trebuit să stabilească mai întâi dacă sancțiunile instituite de articolul 233 alineatele (1) și (3) din [Codul contravențional](#) intră în câmpul de aplicare al uneia sau mai multor dispoziții ale Constituției, care garantează drepturi fundamentale.

34. Potrivit articolului 233 alin (1) din Codul contravențional, conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de alcool ce depășește gradul maxim admisibil stabilit de lege, dacă fapta nu constituie infracțiune, se sancționează cu **amendă de la 350 la 500** de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 2 la 3 ani. Totuși, potrivit articolului 233 alin.(3) din Cod, aceeași acțiune comisă de către un conducător de vehicul pentru care nu este prevăzută obligația de a deține permis de conducere se sancționează cu **amendă de la 400 la 500** de unități convenționale, cu **muncă neremunerată în folosul comunității** pe o durată de la 20 la 40 de ore sau cu **arest contravențional** pe un termen de 15 zile.

35. Cu privire la situația amenzilor, Curtea Europeană a menționat că acestea **trebuie considerate imixtiuni în dreptul de proprietate**, pentru că lipsesc persoana vizată de o parte din patrimoniul său, *i.e.* de suma de bani pe care trebuie să o plătească (*Mamidakis v. Grecia*, 11 ianuarie 2007, §44). Astfel, Curtea a reținut în decizia de admisibilitate că amenzile prevăzute de [Codul contravențional](#) intră în câmpul de aplicare al articolului 46 din [Constituție](#) [dreptul de proprietate privată și protecția acesteia].

36. Cu privire la sancțiunea arestului contravențional, Curtea a considerat că aceasta cade sub incidența articolului 25 din [Constituție](#) [libertatea individuală și siguranța persoanei]. În acest sens, Curtea Europeană a reținut în cauza *Tsvetkova și alții v. Rusia* (10 aprilie 2018, §107) că detenția reclamanților aflați sub arest administrativ se încadrează în câmpul de aplicare al articolului 5 §1 din [Convenție](#) [dreptul la libertate și la siguranță]. În ciuda duratei relativ scurte a arestului contravențional, există un element de coerciție care echivalează cu o privare de libertate în sensul articolului 5 §1 din [Convenția Europeană](#).

37. În contextul celor menționate, Curtea a reținut că sancțiunile contravenționale ale amenzii și arestului fac incidente articolele 46 și 25 din [Constituție](#).

38. În consecință, Curtea va exercita controlul constituționalității textului „amendă de la 400 la 500 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore sau cu arest contravențional pe un termen de 15 zile” din articolul 233 alin.(3) din [Codul contravențional](#), prin prisma articolului 16 coroborat cu articolele 25 și 46 din [Constituție](#), verificând, în analiza fondului cauzei, caracterul justificat al tratamentului diferențiat.

B. FONDUL CAUZEI

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 16 COROBORAT CU ARTICOLELE 25 ȘI 46 DIN [CONSTITUȚIE](#)

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

39. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că conducerea în stare de ebrietate a unui vehicul pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere se sancționează mai dur, raportată la conducerea în stare de ebrietate a unui vehicul pentru care este necesară deținerea permisului.

40. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, acest fapt reprezintă un tratament diferențiat nejustificat, deoarece conducerea vehiculelor pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere prezintă o sursă de pericol mai redus pentru siguranța traficului rutier, în comparație cu conducerea vehiculelor pentru care este necesară deținerea permisului.

B. Argumentele autorităților

41. În opinia scrisă a Președintelui Republicii Moldova s-a menționat că sancționarea mai aspră a conducerii în stare de ebrietate a unui vehicul pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere, în raport cu conducerea în stare de ebrietate a unui vehicul pentru care este obligatorie deținerea permisului de conducere, reprezintă o incoerență legislativă. Astfel, sancțiunile prevăzute de lege pentru ambele fapte urmează a fi echivalente, fiindcă pericolul pe care îl generează este identic.

42. În opinia sa scrisă, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a subliniat că, deși legislatorul a instituit un tratament diferențiat la stabilirea sancțiunii în funcție de obligația deținerii permisului de conducere, această situație nu constituie discriminare, deoarece conducătorii de vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere și conducătorii de vehicule pentru care este necesară deținerea permisului se află în situații diferite.

43. Potrivit opiniei Guvernului, subiecții contravențiilor prevăzute la articolul 233 alineatele (1) și (2) sunt diferiți și, din aceste motive, legislatorul a stabilit sancțiuni diferite.

44. Guvernul a menționat că sancțiunea complementară – privarea de dreptul de a conduce – se aplică doar persoanelor care conduc vehicule pentru care este necesară deținerea permisului. Astfel, în vederea înlăturării acestei situații inechitabile, a fost necesar să se stabilească sancțiuni principale mai dure în privința conducătorilor de vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului.

C. Aprecierea Curții

45. În jurisprudența sa anterioară, Curtea a reținut că nu orice tratament diferențiat implică în mod automat o încălcare a articolului 16 din [Constituție](#). Pentru a se stabili încălcarea articolului 16 din [Constituție](#) trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de un tratament preferențial și că această diferențiere este una discriminatorie ([HCC nr.27 din 20 decembrie 2011](#)).

46. Totodată, Curtea a menționat că tratamentul diferențiat trebuie să se încadreze în limitele articolului 54 din [Constituție](#) ([HCC nr.12 din 1 noiembrie 2012](#), §53).

47. Astfel, Curtea a subliniat că diferențierile sunt discriminatorii dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit ([HCC nr.12 din 1 noiembrie 2012](#), §54).

48. În același context, și Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că tratamentul diferențiat echivalează cu discriminare, dacă nu are la bază o justificare obiectivă și rezonabilă, a persoanelor în situații similare. **„Lipsa justificării obiective și rezonabile” presupune că diferențierea în cauză nu urmărește un „scop legitim” sau că nu există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și „scopul urmărit”** (*Sejdić și Finci v. Bosnia și Herțegovina*, 22 decembrie 2009, §42; *Stummer v. Austria*, 7 iulie 2011, §87; *Khamtokhu și Aksenchik v. Rusia*, 24 ianuarie 2017 §64).

a) Cu privire la respectarea standardului calității legii

49. Curtea constată că, potrivit articolului 233 alin.(1) din [Codul contravențional](#), conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de alcool ce depășește gradul maxim admisibil stabilit de lege, dacă fapta nu constituie infracțiune, se sancționează cu **amendă de la 350 la 500 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de**

la 2 la 3 ani. Potrivit articolului 233 alin.(3) din Cod, aceeași acțiune comisă de către un conducător de vehicul pentru care nu este prevăzută obligația de a deține permis de conducere se sancționează cu **amandă de la 400 la 500** de unități convenționale, **muncă neremunerată în folosul comunității** pe o durată de la 20 la 40 de ore **sau arest contravențional** pe un termen de 15 zile.

50. În mod evident, sistemul de sancțiuni aplicabil conducătorilor de vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere este prevăzut de lege și nu prezintă probleme din perspectiva standardului calității legii.

51. Prin urmare, Curții îi revine sarcina să verifice dacă sancțiunile prevăzute pentru conducătorii de vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere urmăresc un scop legitim.

b) Cu privire la legitimitatea scopului urmărit

52. Curtea a menționat anterior că securitatea traficului rutier constituie un interes public major. Prin urmare, asigurarea securității reprezintă o obligație pozitivă a statului. Unitatea de transport care participă la trafic reprezintă o sursă de pericol sporit, conducătorul auto având obligația de a respecta reglementările impuse de autorități în vederea evitării riscurilor inerente utilizării autovehiculelor. De asemenea, deținătorul vehiculului este răspunzător de prejudiciul provocat prin utilizarea vehiculului aflat în posesia sa ([HCC nr.28 din 18 noiembrie 2014](#), §45).

53. Curtea admite faptul că aplicarea unor sancțiuni disuasive pentru conducerea în stare de ebrietate a vehiculelor pentru care nu este prevăzută obligația de a deține permis de conducere contribuie la asigurarea securității traficului rutier, precum și la protecția vieții și a sănătății persoanelor.

54. Curtea constată că aceste scopuri speciale pot fi subsumate următoarelor scopuri legitime generale prevăzute de articolul 54 alin.(2) din [Constituție](#): asigurarea ordinii publice și ocrotirea drepturilor, libertăților și demnității altor persoane.

55. Așadar, Curtea confirmă că prevederile contestate urmăresc scopuri legitime prevăzute de articolul 54 alin.(2) din [Constituție](#).

c) Cu privire la caracterul proporțional al tratamentului diferențiat

56. Curtea trebuie să stabilească, la această etapă, dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între sancționarea mai dură a conducătorilor de vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere, în raport cu conducătorii de vehicule pentru care este necesară deținerea permisului, și scopurile legitime enunțate mai sus.

57. Curtea nu poate reține argumentele Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, potrivit cărora conducătorii de vehicule pentru care este necesară deținerea permisului de conducere și cei care conduc vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului se află în situații diferite, pentru că ambele categorii de conducători trebuie să respecte în egală măsură Regulamentul circulației rutiere, să nu conducă în stare de ebrietate și să nu pună în pericol alți participanți la trafic.

58. Totuși, Curtea constată că riscurile pe care le generează vehiculele pentru conducerea cărora nu este necesară deținerea permisului de conducere (bicicleta, motocultorul, vehiculul cu tracțiune animală ș.a.) pot fi mai reduse decât riscurile generate de vehiculele pentru a căror conducere este necesară deținerea permisului.

59. În acest sens, Curtea poate imagina o situație în care impactul dintre o bicicletă condusă de o persoană aflată în stare de ebrietate și un alt mijloc de transport nu ar produce pagubele pe care le-ar produce impactul dintre un automobil condus de către o persoană aflată în stare de ebrietate și un alt mijloc de transport. Însă, potrivit prevederilor contestate, o persoană care conduce în stare de ebrietate o bicicletă sau un motocultor va putea fi sancționată inclusiv prin aplicarea arestului, iar o persoană care conduce un automobil sau autocamion este pasibilă doar de aplicarea unei amenzi.

60. Aplicând aceste considerente în prezenta cauză, Curtea nu întrevăde vreun argument juridic rațional și rezonabil ca o persoană care conduce în stare de ebrietate un vehicul pentru care nu este prevăzută obligația de a deține permisul de conducere să fie sancționată mai dur decât o persoană care conduce un vehicul pentru care este prevăzută obligația de a deține permisul de conducere. În afară de privarea de dreptul de a conduce în cazul vehiculelor pentru care este necesară deținerea permisului de conducere, **nimic nu justifică existența unei diferențieri între cele două categorii și aplicarea unui**

tratament discriminatoriu în cazul persoanelor care conduc vehicule pentru care nu este necesară deținerea permisului de conducere.

61. Prin urmare, tratamentul juridic disproportionat al celor două categorii de subiecți contravine articolului 16 coroborat cu articolele 25 și 46 din [Constituție](#).

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin.(1) lit.a) și g) și 140 din [Constituție](#), articolului 26 din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și a articolelor 6, 61, 62 lit.a) și e) și 68 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite parțial* excepția de neconstituționalitate ridicată de către dl avocat Gheorghe Tcaci în dosarul nr.4-545/2017, pendinte la Judecătoria Ungheni.

2. *Se declară neconstituțional* textul „amendă de la 400 la 500 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore sau cu arest contravențional pe un termen de 15 zile” din articolul 233 alineatul (3) din [Codul contravențional](#) al Republicii Moldova, adoptat prin [Legea nr.218 din 24 octombrie 2008](#).

3. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate în partea ce ține de controlul constituționalității textului „gradul maxim admisibil stabilit de lege” din alineatul (1) și a textului „gradul maxim admisibil stabilit de Guvern” din alineatul (2) ale articolului 233 din [Codul contravențional](#) al Republicii Moldova, adoptat prin [Legea nr.218 din 24 octombrie 2008](#).

4. Până la adoptarea modificărilor legislative, în cazul contravenției prevăzute la articolul 233 alineatul (3) din [Codul contravențional](#) se va aplica sancțiunea amenzii prevăzută la alineatul (1) al aceluiași articol.

5. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE Mihai POALELUNGI

Nr.11. Chișinău, 8 mai 2018.